

Evropski varuh človekovih
pravic

Vejeznost v institucijah EU

Poročilo o javnem posvetovanju

Opomba: stališča v tem poročilu odražajo prispevke k javnemu posvetovanju in se ne bi smela obravnavati kot stališča Evropskega varuha človekovih pravic.

Februar 2019

SL

1. Uvod

Julija 2018 je varuhinja človekovih pravic začela javno posvetovanje o uporabi jezikov v institucijah, organih, uradih in agencijah EU (v nadaljnjem besedilu: organi EU).

Namen posvetovanja je spodbuditi razpravo o tej temi, pri tem pa upoštevati potrebo po uskladitvi spoštovanja in podpore jezikovni raznolikosti z upravnimi in proračunskimi omejitvami. Zajemalo je štiri glavna vprašanja:

- I. pravila in prakse;
- II. uporabo jezika na spletnih straneh;
- III. uporabo jezika na javnih posvetovanjih ter
- IV. potrebo po novi zakonodaji, stroške prevajanja in potencial strojnih prevodov.

Varuhinja človekovih pravic je prejela **286 odgovorov**. Nekateri anketiranci so obravnavali le nekaj zastavljenih vprašanj.

Tri odgovore so predložile države članice, dva agenciji EU, enega regionalni organ, 33 nevladne organizacije ali združenja in 247 posamezniki (glejte Prilogo).

Varuhinja človekovih pravic je prejela odgovore v **19 uradnih jezikih EU**, in sicer v francoščini (95), angleščini (57), italijanščini (32), španščini (25), nemščini (21), nizozemščini (18), slovaščini (14), madžarščini (3), poljščini (3), portugalščini (3), irščini (2), švedščini (2), češčini (2), bolgarščini (1), hrvaščini (1), danščini (1), finščini (1), grščini (1) in romunščini (1). En odgovor je bil poslan v latinščini, eden v esperantu in eden v katalonščini.

2. Povzetek

-) Večjezičnost ima široko podporo.
-) V določenih okoliščinah se lahko dovolijo jezikovne omejitve, vendar morajo biti te upravičene z jezikovno politiko, ki je objavljena na spletišču posameznega organa EU. Ta politika bi morala biti v vseh uradnih jezikih EU.
-) Uporaben varovalni mehanizem je politika „prevodov na zahtevo“.
-) Spletišča organov EU bi morala biti vsaj v določeni meri na voljo v vseh uradnih jezikih EU.
-) Povzetki ključnih vprašanj, objavljeni v vseh ali številnih uradnih jezikih, so na splošno dober kompromis, kadar polna večjezičnost ni izvedljiva.

- J Javna posvetovanja bi morala biti glede na svojo naravo in kot splošno pravilo na voljo v čim več uradnih jezikih EU.
- J Uporabno bi bilo izkoristiti potencial strojnih prevodov, vsaj kot pomoč za prevajalce.

3. Odgovori

I. Pravila in prakse v zvezi z jezikovnimi omejitvami

Pomanjkanje preglednosti (vprašanje št. 1)

Premalo je pregledno (obstaja le nekaj uradnih pravil), kako različni oddelki uprave EU dajejo na voljo informacije v različnih uradnih jezikih EU. To na primer vključuje merila, ki se uporabljajo pri odločanju, kateri uradni jezik(-i) naj bi se uporabil(-i) v posameznih okoliščinah. Kako bi bilo mogoče odpraviti te vrzeli? Katera morebitna dodatna merila bi bilo treba upoštevati?

Velika večina anketirancev meni, da je sedanje pomanjkanje preglednosti **nezaželeno**, saj povzroča samovoljnost, nedoslednost in diskriminacijo. **Treba bi bilo uvesti pravila** za zapolnitev vrzeli. Obstajajo različna mnenja o vsebini teh pravil (vprašanje št. 2) in njihovi obliki (vprašanje št. 8).

Veliko anketirancev se sklicuje na načeli **jezikovne raznolikosti in enakosti jezikov**. Ugotavljajo, da je jezik bistveni del identitete državljanov. Jezikovne ovire omejujejo sodelovanje državljanov pri razpravah in odločanju na ravni EU. Obstajajo pomisleki, da jezikovne omejitve omogočajo prednost nekaterim državam članicam, državljanom in gospodarskim subjektom ter zmanjšujejo splošno legitimnost EU.

Mnogi anketiranci ugotavljajo, da je dostop do informacij v jeziku, ki ga državljan razumejo, bistven za **zagotavljanje zaupanja in vere v javno upravo EU** ter **preprečevanje sumničavosti, nezanimanja in evroskepticizma**.

Trije modeli jezikovne politike

Anketiranci so predstavili tri splošne modele jezikovne politike za organe EU:

1. Omejena večjezičnost

Večina anketirancev, ki so odgovorili na to vprašanje (102), podpira obliko omejene večjezičnosti. Trdijo, da morajo biti informacije vedno na voljo v **vsaj treh do petih uradnih jezikih, ki se običajno uporabljajo** (angleščina, francoščina in nemščina, po možnosti tudi italijanščina in španščina). Drugi uradni jeziki bi se morali uporabljati le, kadar so izpolnjena določena merila. Naslednje **informacije bi morale biti vedno na voljo v vseh uradnih jezikih**:

- J dokumenti/informacije, ki imajo pomemben finančni vpliv na državljane ter mala in srednja podjetja, kot so Erasmus+, obvestila o prostih delovnih mestih, javni razpisi ali smernice za projekte EU,
- J informacije, ki zadevajo zlasti življenja državljanov, na primer na področju izobraževanja, zdravja, pravic državljanov in socialne varnosti,
- J dokumenti, ki ustvarjajo pravice in obveznosti za državljane,
- J javna posvetovanja,
- J nekatera sporočila za medije.

Omenjena so naslednja **dodatna merila**:

- J če so nekatere države članice ali državljani posebej obravnavani ali naslovljeni, morajo biti informacije/dokumenti na voljo v enem ali več uradnih jezikov zadevnih držav članic ali državljanov,
- J za nekatera specializirana področja, kot so znanstvene raziskave, so jezikovne omejitve lahko utemeljene,
- J upoštevati je treba nujnost in politični pomen informacij,
- J pri decentraliziranih organih EU bi bilo treba upoštevati jezik države članice gostiteljice.

2. Neomejena večjezičnost

18 anketirancev si želi absolutne večjezičnosti, pri kateri bi ves čas uporabljali vse uradne jezike EU z vsemi razpoložljivimi prevodi hkrati.

3. Na poti k skupnemu jeziku komunikacije (lingua franca)

46 anketirancev je pozvalo k uporabi skupnega jezika, ki ga govorijo vsi državljani EU. Obstajata dva pristopa: štirje anketiranci menijo, da je eden od sedanjih delovnih jezikov (angleščina) idealna izbira. 41 anketirancev se močno zavzema za uporabo skupnega, vendar *neutrnega* jezika, kot je esperanto.

Spremljanje ve jezi nosti

Več anketirancev je predlagalo mehanizme za spremljanje skladnosti organov EU z večjezičnostjo. Med drugim predlagajo naslednje:

- J ustanovitev „opazovalnega urada za večjezičnost“, ki bo trajno spremljal to vprašanje,
- J oblikovanje „zagovornika večjezičnosti“, kot je varuh človekovih pravic, specializiran za večjezičnost, ali revizijski organ s pooblastilom, da v primeru neskladnosti naloži kazni,

) statistične podatke o rabi jezikov v organih EU za večjo preglednost.

Jezikovna politika (vprašanje št. 2)

Ali bi morala vsaka institucija EU imeti svojo jezikovno politiko, in če je tako, kaj bi bilo treba vanjo vključiti? Ali bi morale biti takšne jezikovne politike objavljene na spletiščih institucij? Kako podrobna bi morala biti takšna politika glede določenih primerov, ko je izbira jezika(-ov) omejena?

Zaželenost jezikovne politike

Večina anketirancev (175) podpira jezikovno politiko. Mnenja se razlikujejo glede tega, ali bi politika morala zajemati vse organe EU ali biti specifična za posamezni organ. Pojavljajo se tri glavne možnosti:

1. **skupna politika:** 52 anketirancev meni, da bi ena skupna politika povečala preglednost in jasnost glede rabe jezika v organih EU. Mnenja o tem, ali naj bodo vključene tudi agencije EU, se razlikujejo;
2. **skupna politika, prilagojena posameznim organom EU:** druga možnost (17 anketirancev) je skupna politika, ki določa osnovna načela o uporabi jezikov, ki veljajo za vse organe EU. Ta skupna politika bi se nato prilagodila posebnim nalogam in vlogi posameznega organa EU;
3. **ločene politike:** zaradi precejšnjih razlik v zvezi z vlogami in funkcijami v organih EU skupna jezikovna politika ne bi bila praktična (7 anketirancev).

Objava jezikovne politike

Anketiranci se strinjajo, da bi morala biti jezikovna politika objavljena na spletiščih organov EU in biti na voljo v vseh uradnih jezikih EU. Dvajset anketirancev meni, da bi bilo na spletišču uporabno imeti na voljo funkcijo podajanja pripomb glede jezikovne politike, kar bi javnosti omogočilo, da bi dala povratne informacije o vsebini in izvajanju politike.

Raven podrobnosti jezikovne politike

Anketiranci se na splošno strinjajo, da bi morala jezikovna politika določati, katere jezike uporabljajo organi EU v posameznih primerih. Državljanom bi morala biti enostavno razumljiva.

Kar zadeva raven podrobnosti:

-) nekateri anketiranci bi imeli raje **(zelo) podrobno jezikovno politiko**, pri kateri so omejitve utemeljene na podlagi jasnih meril. Njen namen je **preprečiti samovoljnost**,
-) nekateri anketiranci bi imeli raje **splošnejšo in prožnejšo jezikovno politiko**, ki določa **osnovna načela** o tem, kdaj in zakaj se lahko raba jezikov omeji. Jezikovna politika bi morala biti jedrnata, dosledna in logična. Da pa

bi bila **izvedljiva**, bi morala omogočiti prožnost in oceno za vsak primer posebej.

Prevodi na zahtevo (vprašanje št. 3)

Ali bi morala vsaka institucija imeti politiko, ki bi določala, v kakšnih primerih bi lahko na zahtevo zagotavljala prevode informacij ali dokumentov? Če bi bilo tako, kako bi bilo mogoče omejiti to politiko, da ne bi prišlo do nesorazmernih stroškov?

Da ali ne?

Da: 114 anketirancev je navedlo, da bi morala obstajati politika za zagotavljanje prevodov na zahtevo, da bi državljanom zagotovili dostop do informacij. Takšna politika bi morala biti del (skupne) jezikovne politike.

Ne: 31 anketirancev je navedlo, da organi EU zaradi različnih razlogov ne bi smeli imeti politike zagotavljanja prevodov na zahtevo:

-) prevodi na zahtevo niso potrebni, če so jezikovne omejitve ustrezno utemeljene s podrobno jezikovno politiko,
-) tveganje, da bi osebe, ki zahtevajo prevod, to neprimerno izkoriščale,
-) predrago,
-) en anketiranec, Evropska agencija za kemikalije, je zaskrbljen, da bi lahko pravica do prejema prevodov na zahtevo agenciji preprečila, da bi izpolnjevala svoje predpisane roke.

Izogibanje nesorazmernim stroškom

Skupina anketirancev se ne strinja, da bi politika prevajanja na zahtevo vključevala „nesorazmerne stroške“. En anketiranec to stališče povzema, kot sledi: „[t]o je cena demokracije. Cena demokracije ni nikoli previsoka.“

Drugi anketiranci predlagajo naslednje **ukrepe za preprečevanje nesorazmernih stroškov** (glejte tudi odgovore na vprašanje št. 9):

-) zagotovitev prevodov na zahtevo samo za **pomembne dokumente** (na primer dokumente v zvezi s pravicami državljanov) ali **dokumente, ki ostanejo veljavni vsaj eno leto**,
-) zagotovitev prevodov na zahtevo samo, **če prosilec lahko dokaže, da je to nujno**¹,
-) zagotovitev (pregledanih) **strojnih prevodov**, po možnosti z izjavo o omejitvi odgovornosti,

¹ Nujnost bi bilo treba oceniti za vsak primer posebej. Anketiranci so navedli več različnih zahtev: osebe, ki zahtevajo prevod, bi morale (i) podati razlog, (ii) dokazati „uravnotežen interes“ ali (iii) pokazati, da ima dokument nanje določen vpliv.

-) racionalizacija sredstev z oblikovanjem **skupnega nabora virov za vse organe EU**, na primer v obliki osrednje prevajalske službe,
-) čim večje zmanjšanje možnosti **zlorab**, na primer z omogočanjem organom EU, da zavrnejo nekatere vrste zahtevkov,
-) zagotovitev **posebnega proračuna** za prevode na zahtevo,
-) zagotovitev prevodov samo **v digitalni obliki**,
-) uporaba **nevtralnega skupnega jezika** za zmanjšanje stroškov prevajanja,
-) uvedba „**modela za peticije**“, pri katerem bo dokument preveden le, če bo prevod zahtevalo veliko število ljudi,
-) zaupanje naloge prevajanja na zahtevo **predstavnštvom EU v različnih državah članicah EU**,
-) zaračunavanje stroškov **zadevnim državam članicam EU**,
-) **preverjanje, ali je prevod že na voljo v državi članici**, na primer z uvedbo „*skupne prevajalske platforme*“ za boljšo izmenjavo informacij med nacionalnimi prevajalskimi centri,
-) **skrajšanje dolžine** dokumentov in informacij na internetu.

Anketiranci imajo **nasprotujoča si mnenja o tem, ali bi bilo treba** prevode na zahtevo **zaračunati**. Zagovorniki zaračunavanja prevodov trdijo, da s tem ne bi krili le stroškov prevajanja, temveč bi ljudi odvrnili od zlorabljanja zahtevkov za prevode. Nasprotniki menijo, da bi bilo diskriminatorno zahtevati plačilo od državljanov, če imajo drugi državljani dostop do enakih informacij v svojem maternem jeziku.

II. Spletiš a EU

Splošna jezikovna načela (vprašanje št. 4)

Katera splošna jezikovna načela bi morala veljati za spletišča institucij EU? Kateri deli spletišč EU bi po vašem mnenju morali biti zlasti na voljo v vseh ali več jezikih EU?

Anketiranci so razpeti med neomejeno in omejeno večjezičnostjo spletišč EU. Ena skupina anketirancev (81) meni, da bi morali biti vsi deli spletišč EU na voljo v vseh uradnih jezikih, da se zagotovi demokratična legitimnost in enakost jezikov. Manjša skupina meni, da bi morala biti vsa spletišča EU na voljo vsaj v angleščini, nemščini in francoščini ter v morebitnih drugih jezikih. Nadaljnja skupina si želi vse v enem skupnem, nevtralnem jeziku.

70 anketirancev meni, da bi morali biti tisti deli spletišč EU, ki so zanimivi za „splošno javnost“, na voljo v vseh uradnih jezikih EU, na primer:

-) oddelki „o ...“, ki opisujejo delovanje in namen organa EU, s podatki, potrebnimi za navezavo stikov,
-) oddelki, ki vsebujejo novice, sporočila za medije in predstavitev nedavnih dogodkov,
-) spletišča:
 - o z informacijami o javnem zdravju, izobraževanju, gospodarstvu, pravicah potnikov, varnosti hrane, varnosti pri delu ali pravicah državljanov,
 - o z informacijami o nepovratnih sredstvih, javnih razpisih in drugih javnih naročilih ali programih financiranja,
 - o v zvezi z glavnimi političnimi pobudami, pravnimi vprašanji in smernicami o izpolnjevanju obveznosti v skladu s pravom EU,
 - o s prostimi delovnimi mesti,
 - o predsedstev EU.

Za druge dele spletišč EU, namenjene bolj specializiranim uporabnikom, je lahko upravičen bolj omejen jezikovni režim².

Povzetki v vseh ali številnih uradnih jezikih (vprašanje št. 5)

Bi bilo koristno, če bi bili povzetki ključnih zadev objavljeni v vseh ali več uradnih jezikih?

Približno dve tretjini anketirancev menita, da bi bilo uporabno, če bi bili povzetki ključnih zadev objavljeni v vseh ali več uradnih jezikih.

Mnogi anketiranci, ki odobravajo povzetke, menijo, da je to dober kompromis. 62 anketirancev meni, da bi morali biti povzetki na voljo v vseh uradnih jezikih EU. Nekateri anketiranci menijo, da zadostujejo povzetki v treh, štirih ali petih najbolj razširjenih jezikih. Drugi anketiranci trdijo, da lahko povzemanje izkrivlja informacije in diskriminira ljudi, ki imajo dostop samo do povzetega besedila.

² Ena od različic te zamisli je uvedba jezikovne ureditve, ki temelji na razlikovanju med glavnimi spletišči EU (tako imenovanimi spletišči na prvi ravni) in podrobnejšimi ali tehničnimi spletišči EU (spletišči na drugi ravni). V tej skupini anketirancev so se pokazala razhajanja glede tega, koliko uradnih jezikov bi bilo treba uporabiti za posamezno vrsto spletišč. Obstajata dva glavna pristopa, in sicer:

-) uporaba vseh uradnih jezikov EU za glavna spletišča EU in najmanjše število jezikov za druga, podrobnejša ali tehnična spletišča (angleščina, francoščina, nemščina, morda italijanščina in morda tudi španščina) ali prevod teh spletišč v vse uradne jezike prek strojnega prevajanja,
-) uporaba omejenega števila uradnih jezikov EU za glavna spletišča (angleščina, francoščina, nemščina, morda italijanščina in morda tudi španščina) in manj jezikov (na primer angleščina, francoščina in nemščina ali samo angleščina) za podrobnejša, tehnična spletišča.

Jezikovne omejitve (vprašanje št. 6)

Ali bi bilo v določenih primerih sprejemljivo, če bi se gradivo zagotovilo v manjšem številu jezikov in ne v vseh uradnih jezikih? Katera merila bi bilo v tem primeru treba uporabiti za določanje, kako naj se ti jeziki izberejo (na primer velikost populacije tistih, ki govorijo zadevni jezik, raven jezikovne raznolikosti v populaciji itd.)?

Da ali ne?

Da: večini (119) anketirancev, ki so odgovorili na to vprašanje, se zdi sprejemljivo, da se v nekaterih okoliščinah in iz pragmatičnih razlogov gradivo zagotovi le v majhnem številu jezikov. Nekateri anketiranci dodajajo pogoje, na primer, da je treba podati jasne utemeljitve ali da so omejitve na voljo z možnostjo prevodov na zahtevo.

Ne: 84 anketirancev sledi modelu neomejene večjezičnosti, pri katerem je kakršna koli jezikovna omejitev **diskriminatorna** in zato nesprejemljiva.

Merila za izbiro jezikov

Anketiranci imajo različna stališča glede meril, ki bi jih bilo treba uporabiti pri izbiri uradnih jezikov.

Veliko anketirancev meni, da je najpomembnejše merilo **vpliv, ustreznost ali pomen informacije za določeno skupino državljanov, države članice ali splošno javnost**. Po njihovem mnenju bi bilo treba jezike izbrati tako, da lahko vsi, ki jih to zadeva, razumejo informacije. To bi pomenilo, da bi bila določena zelo specifična vsebina, ki je pogosto namenjena strokovnjakom, lahko na voljo le v omejenem številu jezikov.

Nekateri anketiranci menijo, da je **število prebivalstva, ki govori izbrane jezike**, ustrezno merilo, ki temelji na minimalnem deležu evropskega prebivalstva³, ki govori izbrane uradne jezike, ali na najbolj razširjenih uradnih jezikih. Drugi anketiranci strogo nasprotujejo številu prebivalstva kot merilu, saj bi bilo to diskriminatorno glede na manj številna prebivalstva in njihove jezike.

Nekateri anketiranci menijo, da bi bilo treba dati prednost delovnim jezikom javne uprave EU (pri nekaterih organih EU so to angleščina, francoščina in nemščina) ali jezikom, ki so uradni jeziki v več kot eni državi članici.

III. Javna posvetovanja

Politika Komisije (vprašanje št. 7)

Evropska komisija je aprila 2017 sprejela nova notranja pravila, v skladu s katerimi morajo biti dokumenti, ki se nanašajo na javna posvetovanja v zvezi s „prednostnimi pobudami“ v letnem delovnem programu Komisije, objavljeni v vseh uradnih jezikih EU. Vsa druga javna posvetovanja morajo biti na voljo vsaj v angleščini,

³ Anketiranci se sklicujejo na 60, 75, 80 ali 90 % evropskega prebivalstva.

francoščini in nemščini. Javna posvetovanja „splošnega javnega interesa“ bi morala biti na voljo v dodatnih jezikih. Poleg tega morajo biti „strani za posvetovanja ali njihov povzetek prevedeni v vse uradne jezike EU“.

Ali ta politika po vašem mnenju ustvarja pravo ravnovesje med potrebo po upoštevanju in podpiranju jezikovne raznolikosti na eni ter upravnimi in proračunskimi omejitvami na drugi strani? Ali bi to vrsto politike lahko smiselno sprejele druge institucije EU?

Približno polovica anketirancev (124) pravi, da politika Komisije **ne zagotavlja pravega ravnovesja**. Velika večina teh anketirancev meni, da trenutna politika Komisije **ni zadostna**, in sicer iz naslednjih razlogov:

- J veliko vprašanih (50) obžaluje **nejasno opredelitev nekaterih ključnih izrazov**, kot so „širši javni interes“, „dodatni jeziki“ in „prednostne pobude“. To daje Komisiji široko diskrecijsko pravico in lahko privede do samovoljne uporabe politike;
- J veliko anketirancev (49) meni, da bi morala biti javna posvetovanja **na voljo v vseh uradnih jezikih EU**. Razlog za to je, da morajo organi EU zaradi narave javnih posvetovanj zagotoviti, da lahko vsi državljani enakopravno sodelujejo. Omejitve bi morale biti izjema in ne obratno;
- J veliko anketirancev (46) ne razume, zakaj bi morale imeti **angleščina, francoščina in nemščina** privilegiran status na javnih posvetovanjih. S tem statusom se ustvarja **jezikovna neenakost**;
- J nekateri anketiranci (9) menijo, da bi bilo treba k najmanj trem jezikom dodati še **druge uradne jezike (vključno s španščino in italijanščino)**;
- J nekaj anketirancev (6) je zaskrbljenih glede praktičnih vidikov: v kolikšni meri je politika Komisije iz leta 2017 **uveljavljena v praksi**? Na kateri točki v obdobju posvetovanja so **na voljo drugi prevodi**?

64 anketirancev meni, da je jezikovna politika Komisije iz leta 2017 za javna posvetovanja **ustrezna**. Nekateri štejejo politiko za pomemben prvi korak in celo nakazujejo, da bi jo morali sprejeti drugi organi EU. V zvezi s tem en anketiranec, Evropska agencija za kemikalije, meni, da je težko sprejeti popolnoma enako politiko v drugih organih, saj se javna posvetovanja, ki jih organizira Komisija, lahko razlikujejo od javnih posvetovanj v drugih organih EU in imajo lahko drugačno ciljno skupino.

Nekaj anketirancev (5) meni, da je politika Komisije iz leta 2017 **predraga** in da zadostuje objava samo v angleščini ali v angleščini, francoščini in nemščini.

Nova zakonodaja EU (vprašanje št. 8)

Edina zakonodaja, ki posebej predpisuje uporabo jezika v upravi EU, izvira iz leta 1958[7], ko je bilo držav članic šest, uradni jeziki pa štirje. Ali mislite, da bi v zdajšnjih okoliščinah nova zakonodaja koristila? Ali pa menite, da je reševanje vprašanj v zvezi z jezikom najbolje obravnavati zunaj podrobnega pravnega okvira?

Večina anketirancev (126), ki so odgovorili na to vprašanje, meni, da bi bila uporabna nova zakonodaja ali pregled obstoječe Uredbe 1/1958. Nekateri odgovori navajajo, da bi morala ta revidirana zakonodaja okrepiti večjezičnost s podrobno opredelitvijo jezikovnih pravic državljanov. Nekateri anketiranci so podkrepili svojo izjavo s trditvijo, da bi bila nova zakonodaja zaželena, vendar bi revizija Uredbe 1/1958 lahko odprla „*Pandorino skrinjico*“.

Anketiranci so navedli naslednje predloge za spremembo Uredbe 1/1958:

-) **zahteva**, in ne možnost, da institucije EU sprejmejo notranja pravila o uporabi jezikov (člen 6),
-) vključitev pravice do prejema prevodov na zahtevo,
-) posodobitev Uredbe 1/1958, da bo odražala člen 11 Pogodbe o delovanju EU, ki določa, da Komisija izvaja obsežna javna posvetovanja in da institucije EU vzdržujejo odprt, pregleden in reden dialog s civilno družbo,
-) uvedba nevtralnega skupnega jezika.

34 anketirancev nasprotuje novi zakonodaji ali reviziji Uredbe 1/1958. Menijo, da je Uredba 1/1958 zadostna in posodobljena ter da bi bilo treba ohraniti enakost vseh 24 uradnih jezikov. Izziv je zagotoviti pravilno izvajanje obstoječe zakonodaje.

Nekateri anketiranci predlagajo, da se jezikovna vprašanja obravnavajo **zunaj** **podrobnega zakonodajnega okvira**. Nekaj predlogov:

-) (skupne) smernice, ki jih sprejmejo organi EU,
-) posodobitev sporočila Komisije o prevajanju v okviru postopka odločanja Komisije (2016),
-) kodeks o večjezičnosti,
-) medinstitucionalni sporazum, na podlagi katerega vsak organ EU sprejme svojo jezikovno politiko, in
-) priporočila evropskega varuha človekovih pravic.

Stroški prevajanja (vprašanje št. 9)

Vsako povečanje količine informacij in dokumentov, objavljenih v vseh jezikih EU, bo povzročilo dodatne stroške prevajanja. Na kakšen način naj bi se po vašem mnenju ti dodatni stroški pokrili? Iz drugih postavk v proračunu EU? Iz dodatnih sredstev, ki bi jih namenile posamezne udeležene države članice? Iz drugih sredstev?

Odgovori na to vprašanje se razlikujejo glede na model jezikovne politike, ki ga anketiranci zagovarjajo.

Po mnenju nekaterih anketirancev stroški prevajanja niso pretirani in bi bilo treba vprašanje obrniti: „Kakšni so stroški neprevajanja?“ Natančneje: „Prevod, torej informacije in zmožnost vsakega državljana, da razume, kaj se dogaja, se mi ne zdi drugoten strošek, temveč nujnost demokracije, v kontekstu, v katerem se Unija pogosto napačno razume in zavrača“ (odgovor, predložen v francoščini).

Anketiranci so predstavili **različne predloge** o tem, kako pokriti (dodatne) stroške prevajanja:

- J 62 anketirancev meni, da bi bilo treba stroške prevajanja kriti iz **splošnega proračuna EU**. V nasprotnem primeru bi morale manjše države članice za prevode plačati več kot večje države članice;
- J nekateri anketiranci (22) gredo dlje in zahtevajo, da **države članice, ki imajo enega od „prednostnih jezikov“, plačajo več** kot nadomestilo za to prednost;
- J nasprotno nekateri anketiranci (24) menijo, da bi morale **države članice, ki želijo imeti dodatne prevode v svojem uradnem jeziku, kriti s tem povezane stroške**;
- J številni anketiranci so predstavili predloge o tem, kako **zmanjšati stroške prevajanja**:
 - o z združevanjem prevajalskih virov vseh organov EU,
 - o z večjim zanašanjem na strojno prevajanje (glejte tudi vprašanje št. 10),
 - o z zmanjšanjem količine besedil,
 - o s povečanjem kakovosti besedil,
 - o z dodeljevanjem prevodov zunanjim prevajalcem,
 - o s krepitvijo konkurence med prevajalskimi agencijami prek preglednih razpisov,
 - o z zmanjšanjem cenovnih postavk za prevajanje Prevajalskega centra za organe EU, da bi jih uskladili s postavkami v zasebnem prevajalskem sektorju,
 - o s preprečevanjem pregledov dokumentov, ki so že bili prevedeni,
 - o s preprečevanjem nujnosti,
 - o s sodelovanjem z nacionalnimi prevajalskimi službami, na primer z vzpostavitvijo skupne prevajalske platforme za prevajanje, da bi se izognili podvajanju dela.

Strojni prevodi (vprašanje št. 10)

V kolikšni meri se lahko tehnologija uporabi za zagotavljanje prevodov med različnimi jeziki EU? Če predpostavimo, da „strojni“ prevodi morda niso vedno popolnoma točni, ali je ta cena sprejemljiva glede na to, da je zagotavljanje prevedenih dokumentov hitreje in bolj ekonomično od običajnega načina?

Anketiranci vidijo izziv pri iskanju pravega ravnovesja med možnostjo strojnega prevajanja in tveganjem netočnosti: „Strojno prevajanje je včasih boljše in včasih slabše kot nič.“

Skoraj polovica anketirancev (134) se nagiba k strojnemu prevajanju. Medtem ko so trenutni pomisleki v zvezi z njegovo uporabo splošno znani, nekateri anketiranci (17) menijo, da je treba več sredstev vložiti v **razvoj prevajalskih tehnologij**. Hkrati večina anketirancev navaja **pogoje za trenutno uporabo strojnih prevodov**; na primer, strojni prevodi:

- J bi se smeli uporabljati le kot pomoč⁴, ali če jih nato revidira ali pregleda človeški prevajalec,
- J se ne bi smeli uporabljati za dokumente, ki zahtevajo natančnost, kot so pravni ali finančni dokumenti,
- J bi se smeli uporabiti samo z izjavo o omejitvi odgovornosti, v kateri je pojasnjeno, da je besedilo strojno prevedeno in morda ni točno,
- J bi se smeli uporabljati le kot prehodna rešitev, dokler ni na voljo „ustrezen“ prevod,
- J bi se lahko uporabljali z možnostjo, da se zagotovi „ustrezen“ prevod na zahtevo.

Nekateri anketiranci navajajo primere, v katerih bi bilo mogoče strojno prevajanje uporabiti še pogosteje, na primer za spletno vsebino, preprosta ali kratka besedila, interne dokumente ali prevode v neuradne jezike.

Približno četrtnina anketirancev (73) se nagiba proti uporabi strojnih prevodov. Anketiranci (28) so poudarili, da so strojni prevodi **nezanesljivi in niso dovolj kakovostni**. Uporaba strojnega prevajanja lahko **diskriminira** državljane EU, če so prevodi v nekatere uradne jezike „ustrezni“, v druge pa ne. Nekateri anketiranci svarijo pred pretokom „sivih“ prevodov, ki bi lahko ustvarjali „**lažne novice**“. Če že, se strojno prevajanje lahko uporabi kot pomoč človeškemu prevajalcem (14 anketirancev).

⁴ Eden od anketirancev je omenil potencial računalniško podprtega prevajanja (t. i. „orodja CAT“), ki ga človeški prevajalec uporablja za olajšanje prevajalskega postopka.

4. Pregled drugih izpostavljenih to k

Uporaba regionalnih ali manjšinskih jezikov v organih EU

Nekateri anketiranci omenjajo pomen regionalnih in manjšinskih jezikov v državah članicah EU, ki nimajo statusa uradnega jezika, vendar so zelo razširjeni ali so bistveni del identitete. Navedli so predloge za večje priznavanje teh jezikov na ravni EU:

-) tako, da se jim dodeli oddelek na spletiščih EU,
-) z objavo vprašanj, ki zadevajo manjšine, v enem ali več ustreznih jezikih,
-) s povzetki ključnih vprašanj in javnih posvetovanj v regionalnih ali manjšinskih jezikih,
-) s spremembo Uredbe 1/1958, da se zaščitijo regionalni ali manjšinski jeziki.

Posledice izstopa Združenega kraljestva iz EU

Številni anketiranci ugotavljajo, da bi morala angleščina zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU marca 2019 postati manj prevladujoča in manj pomembna v notranji in zunanji komunikaciji javne uprave EU.

Priloga: seznam prispevkov

Države članice

Francija - Secrétariat Général des Affaires Européennes

Italija - Permanent Representation of Italy to the EU

Španija - Secretaría de Estado para la Unión Europea

Institucije, organi, uradi in agencije EU

Evropska agencija za kemikalije (ECHA)

Evropska agencija za varnost hrane (EFSA)

Regionalni javni organi

Vlaamse Overheid

Organizacije

European Language Equality Network

Kotimaisten kielten keskus (Finnish Centre of Domestic Languages)

Oifig an Choimisinéara Teanga, Ireland

Conradh na Gaeilge (Gaelic League), Ireland

Europa Esperanto Unio (2 contributions)

Esperanto France

Europe-Démocratie-Esperanto (2 contributions)

Comité Pauvreté et Politique, France

DLF Bruxelles-Europe

Internacia Scienca Instituto "Ivo Lapenna"

Matris lingua, I want my language back

Observatoire européen du plurilinguisme

Panhellenic Association of Translators

Délégation des Barreaux de France (au nom du Conseil national des Barreaux, du Barreau de Paris et de la Conférence des Bâtonniers)

Centre d'Etudes Jacques Georgin

GEM+ "Pour une gouvernance européenne multilingue" asbl

AlumISIT

Plataforma per la Llengua

Česká esperantská mládež, z.s. (Czech Esperanto Youth)

Wirtschaftskammer Österreich

Irish Translators' and Interpreters' Association

FIT Europe, Regional Centre of the International Federation of Translators

International Certificate Conference Languages (ICC)

Cornish Language Board

Stiftung Lichterfeld

Zentralverband des Deutschen Handwerks e.V.

Exilio - Hilfe für Migranten, Flüchtlinge und Folterüberlebende e.V.

Interkultura Centro Herzberg (Esperanto-Gesellschaft Südharz)

EsperantoLand e.V.

Verein Deutsche Sprache e.V.

Budapesti Orvos-Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport

Akademiki

Eòghann Dickson, University of Glasgow
Federico Gobbo, University of Amsterdam
Angelo Ariemma, Università degli Studi "La Sapienza" di Roma
Daniel Gonçalves, University of Lisbon
Jean-Claude Barbier, Université Paris 1 Panthéon Sorbonne
Universitat Rovira i Virgili
Michele Gazzola, Ulster University
Universidade do Algarve
François Grin, Université de Genève
Christoph Knabe, Beuth-Hochschule für Technik Berlin
Robert Phillipson, Copenhagen Business School
Isabelle Pingel, Université Paris 1 Panthéon Sorbonne
Victor Ginsburgh, Université Libre de Bruxelles / Université catholique de Louvain & Juan D. Moreno-Ternero, Universidad Pablo de Olavide

Posamezniki

234 prispevkov so predložili posamezniki

Evropski varuh lovekovih pravic

1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F-67001 Strasbourg Cedex

Telefon: +33 388172313
Faks: +33 388179062
www.ombudsman.europa.eu
eo@ombudsman.europa.eu

© Evropska unija, 2014
Razmnoževanje za izobraževalne in
nekomercialne namene je dovoljeno
z navedbo vira.